26/02/2024

Το ακατάλυτον της Εκκλησίας – Του Μητροπολίτου Μάνης Χρυσοστόμου Γ’

/ Γνώμες

Το ακατάλυτον της Εκκλησίας

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ’

Εἶναι γεγονός ὅτι μία πικρία ἐπικρατεῖ σέ πολλούς ἀνθρώπους. Καί τό πρόβλημα κάθε φορά καί σέ κάθε πνευματική κρίση εἶναι τό ζήτημα, πώς μποροῦμε νά διαπλεύσουμε τό ταραγμένο πέλαγος τῶν καιρῶν. Πώς τόν παραπικρασμό θά τόν μεταβάλλουμε σέ ἀγαλλίαση. Πώς ἀντί νά γευόμαστε στυφά σταφύλια, θἄχουμε τήν γλυκύτητα αὐτῶν.

*

Πράγματι, πολλοί χριστιανοί θλίβονται, χάνουν τό θάρρος τους, βυθίζονται σέ μιά

ἠττοπάθεια, ἀπογοητεύονται καί ἀπελπίζονται. Βλέπουν τό κακό νά θριαμβεύει, ἡ ἁμαρτία νά προβάλλεται καί νά νομιμοποιεῖται. Αἰσθάνονται, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τίθεται στό περιθώριο, δέν τήν ὑπολογίζουν, δέν τήν θέλουν νά ἐκφέρει γνώμη ἀλλά καί πολύ περισσότερο διαπιστώνουν τήν ἀπαξίωση καί ἀτίμωση αὐτῆς. Ἔτσι μία ταραχή καί μία ἀνησυχία ἔρχεται στό προσκήνιο σέ πολλές ψυχές.

*

Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά, ὀφείλουμε νά γνωρίζουμε, ὅτι ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς βασιλεύει στά ἀκύμαντα βάθη τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ἀλήθειας της.

Ἡ Ἐκκλησία ξέρει. Εἶναι δοκιμασμένη. Εἶναι περασμένη ἀπό τό θάνατο. Καί διηνεκῶς ζεῖ. Γι' αὐτό καί ἔχει ἄλλο ἦθος καί ἄλλο κῦρος. Κανείς δέν μπορεῖ νά τήν καταρρακώσει, νά τήν γκρεμίσει καί νά τήν ἀκυρώσει. Καί τοῦτο, γιατί φανερώνει πάντα τήν ζωή πού ἀναδύεται ἀπό τόν τάφο. Ἔχει μέσα της τήν Ἀνάσταση καί ἀποτελεῖ σημεῖο ἐλπίδας «πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς». Ἴσως φαίνεται νά ἔχει ἐξωτερικά μία ἧττα, μία ἀδυναμία. Ὅμως δέν εἶναι αὐτό πού φαίνεται. Εἶναι αὐτό πού δέν φαίνεται, γιατί κρύβει τήν καλή ἀλλοίωση τῆς ψυχῆς. Ἐκεῖ, στόν πνευματικό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, στά Ἱερά της Μυστήρια, στή λατρεία της, στήν δυναμική της, βρίσκεται ἡ πνευματική κατάπαυση. Ἐκεῖ, στό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ἀκοῦς τά λόγια: «Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καί πεφορτισμένοι, κἀγώ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. 11,28). Εἶναι, στό τέλος ἴσως, μετά ἀπό χρόνια, τό πνευματικό καταφύγιο γιά ὅλους, μά ἰδιαίτερα γιά τούς ἁμαρτωλούς καί τούς ἄδικους καί συκοφάντες καί ὑβριστές καί πονηρούς καί ἐναντίους. Τήν Ἐκκλησία πού σήμερα δέν ὑπολογίζεις, πού τήν χλευάζεις καί τήν περιφρονεῖς καί δέν τῆς δίδεις σημασία, αὔριο θά τήν χρειαστεῖς, θά τήν ἀναζητήσεις, θά τήν παρακαλέσεις. Αὐτό ἔχει δείξει, ἡ πνευματική ἱστορία αἰώνων, ἡ ἱστορία τοῦ πόνου, ἡ ἱστορία θλιβερῶν δοκιμασιῶν, ἡ ἱστορία ψυχῶν. Καί τοῦτο, ἐπειδή ἡ Ἐκκλησία ἔχει λόγο παρακλήσεως. Εἶναι ὁ «ἐπίγειος οὐρανός» πού κάθε ψυχή ἀναζητεῖ. Ἔτσι ἔρχεται πάντοτε κοντά ἡ Ἐκκλησία καί δέν ἀφήνει κανένα πονεμένο ἤ ἄλλους «πνευματικῶς λυμώττοντας». Γεμίζει τήν ψυχή μέ παραμυθία, εἰρήνη, χάρι, φῶς, ἀγάπη, ζωή. Τό μόνο πού θέλει, εἶναι ἡ πραγμάτωση τοῦ θείου θελήματος, «ἐν σπουδῇ πάσῃ καί διαπύρῳ θέρμῃ καί ἐν μετανοίᾳ».

*

Καί πρέπει ἀσφαλῶς νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἀνθρώπινο ἰδεολόγημα ἤ κατασκεύασμα. Ἡ ἀρχή καί ἡ προέλευσή της εἶναι θεία καί ἡ ρίζα τῆς Ἐκκλησίας βρίσκεται στό Θεό. Εἶναι μυστήριον. Δέν εἶναι ἀπό τόν κόσμο αὐτό. «Οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ἰω. 18,36). Ὁ Θεός τήν ἔφτιαξε. «Ἔπηξεν ὁ Κύριος καί οὐκ ἄνθρωπος» (Ἑβρ. 8,2) θά γράψει ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Ἔχει

συνεπῶς αἰώνια ὕπαρξη. Ὅμως, αὐτό εἶναι τό συγκλονιστικό, ὃ,τι θέλησε ὁ Θεός καί ἀποκαλύφθηκε στούς ἀνθρώπους γιά τήν σωτηρία τους. Ἀποκαλύφθηκε ὡς «σῶμα Χριστοῦ», ἀφοῦ ὁ Χριστός ἦλθε στόν κόσμο, ἐνηνθρώπησε καί ἔτσι ἔχει θεανθρώπινο χαρακτῆρα. Ἡ Ἐκκλησία κατόπιν τούτου ἔχει διπλή ὕπαρξη, τοὐτέστιν οὐράνια καί ἐπίγεια καί σκοπός της εἶναι ἡ ἀναγωγή τῶν πιστῶν μελῶν της στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεοκοινωνία. Ὀφείλουμε νά τό ὑπογραμμίσουμε καί πάλιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεανθρώπινο καθίδρυμα. Ὁ Εὐαγγελισμός καί ἡ Γέννηση εἶναι τά τεκμήρια τῆς ἐνανθρώπησης. Ἡ Βάπτιση καί ἡ Μεταμόρφωση, οἱ ἀποδείξεις τῆς θεότητας. Ἡ Σταύρωση καί ἡ Ἀνάσταση, ἡ λύτρωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ἁμαρτία μέ τήν θυσία τοῦ Θεανθρώπου. Ἡ Ἀνάληψη καί ἡ Πεντηκοστή σύμβολα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα αὐτά ἔχουν βαθύτατο νόημα πού ἐπεκτείνεται σέ κάθε ψυχή.

*

Ἡ Ἐκκλησία, λοιπόν, ἐπειδή ἀκριβῶς προέρχεται ἀπό τό Θεό εἶναι ἀκατάλυτος. Παραμένει ἀήττητος καί ἀσάλευτος. Ἀφοῦ ἔχει «Κεφαλή» τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τόν Χριστό, δέν εἶναι δυνατόν νά διαλυθεῖ. Ζωοποιός δέ ἀρχή καί δύναμη εἶναι τό Ἅγιον Πνεῦμα, τό ὁποῖο βρίσκεται σ’ αὐτή. Ἡ Ἐκκλησία πράγματι εἶναι ἀκατανίκητη, Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική. Καί βέβαια θεία, ἀόρατη δύναμη εἶναι ἐκείνη πού βαστάζει τήν Ἐκκλησία, δηλαδή «θεία χάρις ταύτην γεωργεῖ, τήν Ἐκκλησία».

Ἀλλά ποῦ, ἄραγε, καταγράφεται αὐτό τό χαρακτηριστικό, τό ἀκατάλυτον τῆς Ἐκκλησίας; Πρῶτον, στή Π. Διαθήκη ὅπου διαβάζουμε τά λόγια, ὅτι ἡ Ἐκκλησία προβάλλεται μέ βασιλεία, ἡ ὁποία «οὐ διαφθαρήσεται» (Δανιήλ 7,14), ἀλλά «λεπτυνεῖ καί λικμήσει πάσας τάς βασιλείας καί αὐτή ἀναστήσεται εἰς τούς αἰῶνας» (Δανιήλ 2,44). Δηλ. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία θά συντρίψει, θά θρυμματίσει καί θά λιχνίσει ὅλες τίς βασιλεῖες τοῦ κόσμου τούτου καί θά ὑπάρχει στούς ἀτελεύτητους αἰῶνες. Προφητεύεται ἐδῶ τό ἀκατάλυτόν της.

Ἔπειτα στήν Κ. Διαθήκη ὑπάρχει ἡ μεγάλη διαβεβαίωση τοῦ Χριστοῦ, ὅτι «πύλαι ἅδου οὐ κατισχύουσι» (Ματθ. 16,18) τῆς Ἐκκλησίας Του, διότι Αὐτός παραμένει στήν Ἐκκλησία «πάσας τάς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28,20). Κακοί ἄνθρωποι καί ἀσεβεῖς καί ἀρνητές «οὐ δυνήσονται καταλῦσαι αὐτήν» (Πράξ. 5,39), γιατί εἶναι τεθεμελιωμένη ἐπί τοῦ ἀραγοῦς καί αἰωνίου «θεμελίου, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός» (Α’ Κορ. 3,11). Καί μάλιστα στίς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων» βρίσκουμε τήν ἐπισήμανση ἀπό τόν νομοδιδάσκαλο Γαμαλιήλ ὅτι χρειάζεται πολύ προσοχή στά θεῖα πράγματα, γιατί ἐμφωλεύει ὁ κίνδυνος οἱ

πολέμιοι τῆς πίστεως νά καταστοῦν πραγματικά θεομάχοι (ὅπ. παρ.).

Ἔπειτα οἱ θεοφόροι ἅγιοι Πατέρες καί Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν λόγο καί τήν γραφίδα τους μιλοῦν γιά τό ἀκατάλυτον τῆς Ἐκκλησίας. Πρῶτος, ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, τοῦ 2ου αἰῶνα, γράφει ὅτι «ὁ Κύριος πνέει τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφθαρσίαν» (PG 5,657). Ὁ Μ. Ἀθανάσιος γράφει: «Ἔσται οὖν, ἡ Ἐκκλησία Χριστοῦ καταστράπτουσα καί φωτίζουσα τήν ὑπ' οὐρανόν καί μένουσα διηνεκῶς ὡς ὁ ἥλιος καί ἡ σελήνη» (PG 27,392). Ὅμως ἐκεῖνος ὁ ἱερός πατήρ, ὁ ὁποῖος κατ' ἐξοχήν ὑπογράμμισε καί ἐπανειλημμένως τήν ὕπαρξη καί σημασία τοῦ ἀκατάλυτου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης. Γράφει: «...Τίποτε δέν εἶναι δυνατώτερον ἀπό τήν Ἐκκλησίαν, ἄνθρωπε... ἐάν ἔχῃς πόλεμον μέ ἕνα ἄνθρωπον, ἤ ἐνίκησες ἤ ἐνικήθης. Ἀλλ' ἐάν ἔχῃς πόλεμον μέ τήν Ἐκκλησίαν, εἶναι ἀδύνατον νά νικήσῃς. Ὁ Θεός ἐστερέωσε, ποῖος ἐπιχειρεῖ νά κλονίσῃ; Δέν γνωρίζεις τήν δύναμίν του; Ρίπτει ἕν βλέμμα ἐπάνω εἰς τήν γῆν καί τήν κάνει νά τρέμῃ˙ δίδει μίαν ἐντολήν, καί ἐκεῖνα, πού σείονται, στερεώνονται. Ἐάν τήν πόλιν, πού σείεται ἀπό τόν σεισμόν, ἐκράτησεν ὀρθίαν, πολύ περισσότερον δύναται νά κρατήσῃ ὀρθίαν τήν Ἐκκλησίαν. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰσχυροτέρα τοῦ οὐρανοῦ... Ἐάν δέν πιστεύῃς εἰς τόν λόγον, νά πιστεύῃς εἰς τά πράγματα. Πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν νά νικήσουν τήν Ἐκκλησίαν; Πόσα τηγάνια ἐχρησιμοποιήθησαν πρός τοῦτο; Πόσα καμίνια; Δόντια ἀγρίων θηρίων, ἀκονισμένα ξίφη; Καί παρ' ὅλα αὐτά δέν ἐνίκησαν. Ποῦ εἶναι ὅσοι ἐπολέμησαν τήν Ἐκκλησίαν; Δέν γίνεται πλέον λόγος περί αὐτῶν καί ἔχουν λησμονηθῆ. Ποῦ εἶναι δέ ἡ Ἐκκλησία; Λάμπει περισσότερον ἀπό τόν ἥλιον» (PG 52,428). Καί σ' ἄλλη ὁμιλία του λέγει ὁ Ἱερός Χρυσόστομος: «Ἄς ἀκούουν οἱ εἰδωλολάτραι, ἄς ἀκούουν οἱ Ἰουδαῖοι τά κατορθώματά μας καί τήν πρωτοκαθεδρίαν (τά πρωτεῖα) τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπό πόσους ἐπολεμήθη ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά ποτέ δέν ἐνικήθη; Πόσοι τύραννοι; Πόσοι στρατηγοί; Πόσοι βασιλεῖς; Ὁ Αὔγουστος, ὁ Τιβέριος, ὁ Γάϊος, ὁ Κλαύδιος, ὁ Νέρων, ἄνθρωποι τιμώμενοι διά τήν μόρφωσίν των, δυνατοί τόσον πολύ (τήν) ἐπολέμησαν, ἐνῶ εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τήν νεανικήν της ἡλικίαν, ἀλλά δέν τήν ἐξερρίζωσαν... Εἶναι εὐκολώτερον νά σβηστῇ ὁ ἥλιος παρά νά ἐξαφανισθῇ ἡ Ἐκκλησία» (PG 56,121). Καί ὁ τῆς Δογματικῆς θεολογίας πατήρ, ὁ Ἱερός Δαμασκηνός, θά γράψει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀήττητος καί ἀπόρθητος καί ἀκλόνητος, ὡς ἔχουσα ἄχραντον νυμφίον καί φύλακα ἑαυτῆς Αὐτόν τόν Χριστόν (PG 96,556).

*

Ἀσφαλῶς καί θά ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει ἡ κίβδηλη, ἐπίπλαστη, εἰκονική καί πρόσκαιρη δόξα. Θά ὑπάρχει ἡ ἀλαζονεία σέ πολλούς τομεῖς, ἡ βλασφημία τοῦ Θεοῦ, ἡ πονηρία τῶν καρδιῶν καί ἡ ἐπιτέλεση κακῶν πράξεων. Θά κυριαρχεῖ ἡ μισανθρωπία καί ἡ ζηλοφθονία. Ἀλλεπάλληλες θά εἶναι οἱ δικαστικές διαμάχες. Θά

ἔρχονται στό προσκήνιο σκληροκάρδιοι καί κακοί ἄνθρωποι. Ἄνθρωποι σκοτισμένοι τόν νοῦν, πού ἐξαρθρώνουν τή βούληση καί διασπείρουν ἀγκάθια καί ζιζάνια στό χωράφι τῆς κοινωνίας. Αὐτές ὅμως ὅλες οἱ καταστάσεις δέν θά πρέπει νά μᾶς πτοοῦν καί ἀπογοητεύουν. Ὁ ἀγρός ἔχει καί τά ζιζάνια. Τό λέγει ἡ Παραβολή στό Εὐαγγέλιο (Ματθ. 13,24-30 καί 36-43). Ἀλλά καί ὁ ἀψευδής λόγος τοῦ Κυρίου διακηρύττει καί διαβεβαιώνει: «Ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔξετε· ἀλλά θαρσεῖτε, ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον» (Ἰω. 16,33).

Ὀφείλουμε, λοιπόν, νά γνωρίζουμε ὅτι «Θεός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν τά πάντα ἐν πᾶσιν· ἑκάστῳ δέ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρός τό συμφέρον» (Α’ Κορ. 12,6-7). Καί ἡ Ἀποκάλυψις θά μᾶς πεῖ τόν φοβερόν καταληκτήριο λόγο: «Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι καί ὁ ρυπαρός ρυπαρευθήτω ἔτι καί ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι καί ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. Ἰδού ἔρχομαι ταχύ καί ὁ μισθός μου μετ’ ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τό ἔργον ἔσται αὐτοῦ» (Ἀποκ. 22,11-12).

*

Δέν μένει παρά ὡς λέγει Ἠσαΐας ὁ προφήτης: «Ζητήσατε τόν Κύριον καί ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτόν ἐπικαλέσασθε» (Ἠσ. 55,6). Δηλαδή ἀναζητῆστε τόν Θεό καί ἐπικαλεστεῖτε τό ἔλεός Του. Καί ἀκόμη, «ἀπολιπέτω ὁ ἀσεβής τάς ὁδούς αὐτοῦ καί ἀνήρ ἄνομος τάς βουλάς αὐτοῦ καί ἐπιστραφήτω ἐπί Κύριον καί ἐλεηθήσεται, ὅτι ἐπί πολύ ἀφήσει τάς ἁμαρτίας ὑμῶν» (Ἠσ. 55,7). Δηλαδή, ἄς ἀφήσει πλέον ὁ ἀσεβής ἄνθρωπος τίς ἁμαρτωλές συμπεριφορές του καί ὁ παράνομος τά σχέδιά του καί ἄς ἐπιστρέψουν μετανοοῦντες στόν Κύριο. Θά βροῦν ἔτσι τό ἔλεός Του καί τήν συγχώρηση.

Ὑπάρχει πάντοτε ἡ δεύτερη σκέψη, ἡ ἐπανόρθωση, ἡ μετάνοια. Καί αὐτή ἡ τελευταία πράξη δέν εἶναι ἧττα, εἶναι νίκη. Ἡ Ἐκκλησία ἀσφαλῶς καί περιμένει. Ἔχει μαζί της τήν πείρα αἰώνων. Ἴσως, τότε, πού θἄναι μονάχος του, ὁ ἀσεβής καί ἄδικος ἄνθρωπος, τότε, πρό τοῦ ἐπίγειου τέλους του, αὐτός μόνος καί ἡ ψυχή του, νά μπορέσει νά ψελλίσει μία λέξη: «Μετανοῶ»! Καί ὁ Θεός ἀκούει. Καί αὐτό εἶναι λύτρωση.